ARREST VAN HET HOF (Vijfde kamer)
16 juli 1998 *

In zaak C-136/96,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EG-Verdrag van het Tribunal de grande instance de Paris, in het aldaar aanhangig geding tussen

The Scotch Whisky Association

en

Compagnie financière européenne de prises de participation (Cofepp),

Prisunic SA,

Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (Casal),

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van verordening (EEG) nr. 1576/89 van de Raad van 29 mei 1989 tot vaststelling van de algemene voorschriften betreffende de definitie, de aanduiding en de aanbiedingsvorm van gedistilleerde dranken (PB L 160, blz. 1),

wijst

* Procestaal: Frans.

HET HOF VAN JUSTITIE (Vijfde kamer),

samengesteld als volgt: C. Gulmann, kamerpresident, M. Wathelet (rapporteur), J. C. Moitinho de Almeida, P. Jann en L. Sevón, rechters,

advocaat-generaal: J. Mischo
griffier: H. A. Rühl, hoofdadministrateur

gelet op de schriftelijke opmerkingen ingediend door:

— The Scotch Whisky Association, vertegenwoordigd door E. Borysewicz, advocaat te Parijs, en C. Walker, Solicitor of the Supreme Court of England and Wales,

— Compagnie financière européenne de prises de participation (Cofepp), vertegenwoordigd door M. Lesage-Catel Legrand, advocaat te Parijs,

— Prisunic SA en Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (Casal), vertegenwoordigd door F. Caquelin, advocaat te Parijs,

— de Franse regering, vertegenwoordigd door J.-F. Dobelle, adjunct-directeur bij de directie juridische zaken van het Ministerie van Buitenlandse zaken, en R. Nadal, adjunct-secretaris Buitenlandse zaken bij deze directie, als gemachtigden,

— de Duitse regering, vertegenwoordigd door E. Röder, Ministerialrat bij het Bondsministerie van Economische zaken, en S. Maass, Regierungsrätin bij dit ministerie, als gemachtigden,

— de Spaanse regering, vertegenwoordigd door L. Pérez de Ayala Becerril, abogado del Estado, van de dienst communautaire geschillen, als gemachtigde,

— de Ierse regering, vertegenwoordigd door M. A. Buckley, Chief State Solicitor, als gemachtigde,

— de Italiaanse regering, vertegenwoordigd door U. Leanza, hoofd van de dienst diplomatieke geschillen van het Ministerie van Buitenlandse zaken, als gemachtigde, bijgestaan door O. Fiumara, avvocato dello Stato,

— de regering van het Verenigd Koninkrijk, vertegenwoordigd door S. Ridley, van het Treasury Solicitor's Department, als gemachtigde,

— de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur J. L. Iglesias en door X. Lewis, lid van haar juridische dienst, als gemachtigden,

gezien het rapport ter terechtzitting,

gehoord de mondelinge opmerkingen van The Scotch Whisky Association, vertegenwoordigd door E. Borysewicz en C. Walker; Compagnie financière européenne de prises de participation (Cofepp), vertegenwoordigd door M. Lesage-Catel Legrand; Prisunic SA en Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (Casal), vertegenwoordigd door F. Caquelin; de Franse regering, vertegenwoordigd door K. Rispal-Bellanger, onderdirecteur bij de directie juridische zaken van het Ministerie van Buitenlandse zaken, als gemachtigde, en door R. Nadal; de Spaanse regering, vertegenwoordigd door S. Ortiz Vaamonde, abogado del Estado, van de dienst communautaire geschillen, als gemachtigde; de Ierse regering, vertegenwoordigd door P. Gallagher, SC, en E. Barrington, BL; de Italiaanse regering, vertegenwoordigd door O. Fiumara; de regering van het Verenigd Koninkrijk, vertegenwoordigd door D. Anderson, Barrister, en de Commissie, vertegenwoordigd door X. Lewis, ter terechtzitting van 5 februari 1998,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 19 maart 1998,

het navolgende

Arrest

1 Bij vonnis van 23 februari 1996, ingekomen bij het Hof op 25 april daaraanvolgend, heeft het Tribunal de grande instance de Paris krachtens artikel 177 EG-Verdrag een prejudiciële vraag gesteld over de uitlegging van verordening (EEG) nr. 1576/89 van de Raad van 29 mei 1989 tot vaststelling van de algemene voorschriften betreffende de definitie, de aanduiding en de aanbiedingsvorm van gedistilleerde dranken (PB L 160, blz. 1).

2 Die vraag is gerezen in een geding tussen The Scotch Whisky Association, een vennootschap naar Schots recht die tot doel heeft, de belangen van de handel in Schotse whisky wereldwijd te beschermen en te bevorderen, en die belangen in rechte te verdedigen, enerzijds, en Compagnie financière européenne de prises de participation (hierna: „Cofepp", voorheen La Martiniquaise LM genaamd), Prisunic SA en Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (Casal), anderzijds, over de verhandeling door laatstgenoemde vennootschappen van een drank met een alcoholvolumegehalte van 30 % onder een benaming waarin de term „whisky" voorkomt.

3 Bij richtlijn 79/112/EEG van de Raad van 18 december 1978 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake etikettering en presentatie van levensmiddelen bestemd voor de eindverbruiker alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame (PB 1979, L 33, blz. 1), zijn de algemene voorschriften inzake etikettering van levensmiddelen vastgesteld.

4 Artikel 2, lid 1, sub a, van die richtlijn bepaalt, dat de etikettering van levensmiddelen

„(...) de koper niet [mag] kunnen misleiden, onder meer:

i) ten aanzien van de kenmerken van het levensmiddel, en met name van de aard, identiteit, hoedanigheden, samenstelling, hoeveelheid, houdbaarheid, oorsprong of herkomst, wijze van vervaardiging of verkrijging".

5 Volgens artikel 3, lid 1, punt 1, van die richtlijn moet op de etikettering van levensmiddelen onder meer worden vermeld de benaming waaronder het product wordt verkocht, die in artikel 5, lid 1, wordt omschreven als volgt:

„De verkoopbenaming van een levensmiddel is de benaming vermeld in de wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen die daarop van toepassing zijn; bij het ontbreken van dergelijke bepalingen, is de verkoopbenaming de benaming die in de lidstaat waarin het levensmiddel aan de eindverbruiker wordt verkocht, gebruikelijk is, dan wel een omschrijving van het levensmiddel en zo nodig van de wijze waarop dit kan worden gebruikt, die zo duidelijk is gesteld dat de koper de ware aard van het product kan begrijpen en het kan onderscheiden van soortgelijke producten waarmede het zou kunnen worden verward."

6 Ten slotte bepaalt artikel 7, lid 1, van richtlijn 79/112:

„Indien de etikettering van een levensmiddel de aandacht vestigt op de aanwezigheid of het lage gehalte van één of meer ingrediënten, die van wezenlijk belang zijn voor de eigenschappen van dit product of indien zulks uit de benaming van dit levensmiddel kan worden geconcludeerd, dient de minimum- c. q. maximumhoeveelheid van deze ingrediënten in het levensmiddel in procenten te worden vermeld.

Deze vermelding staat ofwel in de onmiddellijke nabijheid van de verkoopbenaming van het levensmiddel ofwel in de lijst van ingrediënten in samenhang met het betreffende ingrediënt.

(...)"

7 Bij verordening nr. 1576/89 zijn de voorschriften betreffende de definitie, de aanduiding en de aanbiedingsvorm van inzonderheid gedistilleerde dranken vastgesteld. De vierde overweging van de considerans luidt als volgt:

„(...) dat, gezien de aard van de producten en voor een betere voorlichting van de verbruiker, aanvullende specifieke bepalingen [bij die van richtlijn 79/112] dienen te worden vastgesteld en met name aanduidingen inzake rijping en het minimumalcoholgehalte voor menselijke consumptie in de definities van die producten dienen te worden opgenomen".

8 Gedistilleerde drank wordt in artikel 1, lid 2, van verordening nr. 1576/89 omschreven als, met name, een drank die is bestemd voor menselijke consumptie en een minimumalcoholgehalte van 15 % vol heeft. Gedistilleerde drank moet worden verkregen hetzij rechtstreeks door distillatie, hetzij door vermenging van een gedistilleerde drank met „een of meer andere gedistilleerde dranken" of met „een of meer dranken".

9 Whisky (of whiskey) wordt in artikel 1, lid 4, sub b, van verordening nr. 1576/89 omschreven als volgt:

„gedistilleerde drank die wordt verkregen door distillatie van een beslag van granen dat is:

— versuikerd door diastase van de mout die het bevat, al dan niet met andere natuurlijke enzymen,

— gegist onder inwerking van gist,

— gedistilleerd tot minder dan 94,8 % vol, op zodanige wijze dat het distillatieproduct een aroma en een smaak heeft die afkomstig zijn van de gebruikte grondstoffen,

en ten minste drie jaar gerijpt op houten fusten met een inhoud van 700 liter of minder".

10 „Gedistilleerde drank van granen" wordt in artikel 1, lid 4, sub c, punt 1, omschreven als volgt:

„gedistilleerde drank die wordt verkregen door distillatie van een gegist beslag van granen en die organoleptische kenmerken vertoont die van de gebruikte grondstoffen afkomstig zijn".

11 Artikel 3 van verordening nr. 1576/89 bepaalt:

„1. Met uitzondering van met jeneverbessen gearomatiseerde gedistilleerde dranken als omschreven in artikel 1, lid 4, letter m, punt 1, moeten de hierna genoemde gedistilleerde dranken om in de Gemeenschap onder een van de in artikel 1, lid 4, genoemde benamingen voor menselijke consumptie te mogen worden geleverd, behalve een aantal specifieke producten waarvan het alcoholvolumegehalte is aangegeven in bijlage III, ten minste het aangegeven alcoholvolumegehalte hebben:

— 40 % vol *whisky/whiskey,*

(...)

— 35 % vol gedistilleerde drank van granen/granen-eau-de-vie,

(...)

4. Vóór 31 december 1992 beziet de Raad het minimumalcoholgehalte van *whisky/whiskey* op de grondslag van een marktonderzoek van de Commissie."

12 Artikel 5, leden 1 en 2, van deze verordening, waarom het geschil in de hoofdzaak draait, luidt als volgt:

„1. Onverminderd de krachtens artikel 6 vastgestelde bepalingen mogen de in artikel 1, lid 4, genoemde benamingen uitsluitend voor de daarin gedefinieerde gedistilleerde dranken worden gebruikt, met inachtneming van de eisen gesteld in de artikelen 2, 3, 4 en 12. Deze benamingen moeten ter aanduiding van die dranken worden gebruikt.

Voor gedistilleerde dranken die niet voldoen aan de specificaties die zijn vastgesteld voor de in artikel 1, lid 4, gedefinieerde producten, mogen de daarin genoemde benamingen niet worden gebruikt. Deze dranken moeten ‚gedistilleerde drank' of ‚gedistilleerd' worden genoemd.

2. De in lid 1 bedoelde benamingen mogen worden aangevuld met andere geografische aanduidingen dan die bedoeld in lid 3, onder voorbehoud dat de consument niet wordt misleid."

13 Artikel 6 van verordening nr. 1576/89 bepaalt:

„1. Er mogen bijzondere bepalingen worden vastgesteld ter regeling van de vermeldingen die aan de verkoopbenaming mogen worden toegevoegd. Deze bepalingen betreffen:

— het gebruik van bepaalde termen, letterwoorden, afkortingen of tekens;

— het gebruik van samengestelde termen die een van de in artikel 1, leden 2 en 4, gedefinieerde generieke benamingen bevatten.

2. Er mogen bijzondere bepalingen worden vastgesteld ter regeling van de benaming van mengsels van gedistilleerde dranken en mengsels van een drank en een gedistilleerde drank.

3. [Met] de in de leden 1 en 2 genoemde bepalingen (...) wordt met name beoogd te voorkomen dat de in die leden bedoelde benamingen tot verwarring leiden, in het bijzonder rekening houdend met producten die op het ogenblik van de inwerkingtreding van de onderhavige verordening bestaan."

14 Artikel 7, leden 1 en 2, van verordening nr. 1576/89 luidt als volgt:

„1. Onverminderd de overeenkomstig richtlijn 79/112/EEG vastgestelde nationale voorschriften, moeten de etikettering en de aanbiedingsvorm van de in artikel 1, lid 4, gedefinieerde gedistilleerde dranken die voor de eindverbruiker zijn bestemd, en de reclame voor deze dranken in overeenstemming zijn met het bepaalde in de leden 2 en 3.

2. a) De verkoopbenaming van de in artikel 1, leden 2 en 4, genoemde producten is een van de benamingen die krachtens artikel 5 en artikel 6, lid 2, uitsluitend voor die producten mogen worden gebruikt.

b) Wanneer op de etikettering wordt vermeld welke grondstof er voor de vervaardiging van de ethylalcohol uit landbouwproducten is gebruikt, moet iedere gebruikte alcohol uit landbouwproducten worden vermeld, in afnemende volgorde van de gebruikte hoeveelheden.

c) De verkoopbenaming van de in lid 1 genoemde gedistilleerde dranken mag worden aangevuld met de vermelding ‚blend', indien de gedistilleerde drank deze bewerking heeft ondergaan.

d) Behoudens uitzondering mag de rijpingsduur slechts voor het jongste alcoholische bestanddeel worden vermeld en op voorwaarde dat het product onder toezicht van de belastingdienst of onder een gelijkwaardige garanties biedend toezicht is gerijpt."

15 Artikel 8 van deze verordening bepaalt:

„Om voor menselijke consumptie te mogen worden verhandeld, mogen in de Gemeenschap voortgebrachte gedistilleerde dranken niet worden aangeduid door woorden of formuleringen als ‚genre', ‚type', ‚soort', ‚stijl', ‚merk', ‚smaak' of andere soortgelijke vermeldingen te koppelen aan één van de in deze verordening genoemde benamingen."

16 Volgens artikel 9, lid 1, van deze verordening mag in de aanbiedingsvorm van de genoemde gedistilleerde dranken, onder meer whisky, niet, onder welke vorm dan ook, de voor de genoemde dranken gereserveerde generieke term voorkomen, wanneer daaraan ethylalcohol uit landbouwproducten is toegevoegd.

17 Artikel 12, lid 1, van verordening nr. 1576/89 bepaalt:

„Voor uitvoer bestemde gedistilleerde dranken moeten voldoen aan het bepaalde in deze verordening."

18 Verordening (EEG) nr. 1014/90 van de Commissie van 24 april 1990 houdende uitvoeringsbepalingen voor de definitie, de aanduiding en de aanbiedingsvorm van gedistilleerde dranken (PB L 105, blz. 9), is een uitvoeringsverordening van verordening nr. 1576/89. Zij is allereerst gewijzigd bij verordening (EEG) nr. 1781/91 van de Commissie van 19 juni 1991 (PB L 160, blz. 5), en vervolgens bij verordening (EG) nr. 2675/94 van de Commissie van 3 november 1994 (PB L 285, blz. 5).

19 Volgens de tweede overweging van de considerans van verordening nr. 1014/90

„[moet] bij de vaststelling van deze preciseringen en aanvullende voorschriften [bij verordening nr. 1576/89] in de eerste plaats (...) worden uitgegaan van de criteria die bij de goedkeuring van verordening (EEG) nr. 1576/89 in aanmerking zijn genomen (...); (...) bovendien moet [ernaar] worden gestreefd te voorkomen dat de vermeldingen op de etiketten tot verwarring aanleiding geven en de consument bij de etikettering een zo duidelijk en volledig mogelijke informatie te verschaffen".

20 Artikel 7 ter, lid 1, van verordening nr. 1014/90, dat is ingevoegd bij verordening nr. 1781/91 (zie rectificatie in PB 1992, L 291, blz. 22), bepaalt:

„Voor de toepassing van artikel 6, lid 1, tweede streepje, van verordening (EEG) nr. 1576/89 mag een generieke benaming voor de vorming van een samengestelde term slechts voor de aanbiedingsvorm van een gedistilleerde drank worden gebruikt, wanneer de alcohol van die drank uitsluitend afkomstig is van de in die term genoemde gedistilleerde drank."

21 Ten slotte bepaalt artikel 7 quater van verordening nr. 1014/90, dat is ingevoegd bij verordening nr. 2675/94:

„Wanneer een van de in artikel 9 van verordening (EEG) nr. 1576/89 vermelde gedistilleerde dranken wordt vermengd met:

— een of meer al dan niet in artikel 1, lid 4, van verordening (EEG) nr. 1576/89 gedefinieerde gedistilleerde dranken, en/of

— een of meer distillaten van landbouwproducten,

wordt in de etikettering de verkoopbenaming ‚gedistilleerd' of ‚gedistilleerde drank' zonder verdere kwalificaties duidelijk zichtbaar en goed leesbaar op een in het oog vallende plaats aangebracht."

22 Cofepp is houdster van het op 30 maart 1988 gedeponeerde merk „Gold River" ter aanduiding van wijnen, gedistilleerde dranken, likeuren en, meer in het bijzonder, whisky, dat zij exploiteert voor een drank met een minimumalcoholgehalte van 30 % die is vervaardigd door vermenging van diverse whisky's afkomstig uit Schotland, Canada en Noord-Amerika en water. Het etiket op de flessen met deze drank vermeldt de woorden „Blended Whisky Spirit" en „spiritueux au whisky".

23 The Scotch Whisky Association had tweemaal, in 1992 en in 1993, bij deurwaarder laten vaststellen, dat Prisunic SA in verscheidene winkels te Parijs gedistilleerde dranken van het merk Gold River in dezelfde schappen als whisky's te koop aanbood.

24 Daarop daagde zij de vennootschappen Cofepp, Prisunic SA en Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (Casal) voor het Tribunal de grande instance de Paris, met name teneinde te doen vaststellen, dat die vennootschappen haar oneerlijke concurrentie hadden aangedaan.

25 Omdat verordening nr. 1576/89 het minimumalcoholgehalte van whisky vaststelt op 40 %, is het volgens The Scotch Whisky Association in strijd met deze verordening om een gedistilleerde drank met een alcoholgehalte van 30 % in de handel te brengen onder een benaming waarin de term „whisky" voorkomt.

26 Cofepp stelt, dat zij sinds de inwerkingtreding van verordening nr. 1576/89 geen gebruik meer maakt van de benaming „whisky" voor de verhandeling van whisky met een verlaagd alcoholgehalte. Zij heeft die benaming vervangen door „Blended Whisky Spirit" in het Engels en „spiritueux au whisky" in het Frans, welke benaming volgens haar in overeenstemming is met verordening nr. 1576/89. Zij betoogt, dat die verordening niet duidelijk is, aangezien verordening nr. 2675/94 is vastgesteld ter bepaling van de dranken waarvoor de benaming „gedistilleerd" of „gedistilleerde drank" zonder verdere kwalificaties op het etiket moet worden aangebracht. Zij legt verordening nr. 1576/89 aldus uit, dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen de toevoeging van ethylalcohol uit landbouwproducten, in welk geval het verboden is de term „whisky" in de benaming van een gedistilleerde drank te gebruiken, enerzijds, en de verdunning, anderzijds. Het verbod om de generieke term „whisky" te gebruiken zou niet gelden voor de verdunning, zoals zij die toepast door het alcoholpercentage van het door haar verhandelde mengsel van whisky's door de toevoeging van water te verlagen van 40 % naar 30 %.

27 Van oordeel dat voor de beslechting van het geschil een uitlegging van verordening nr. 1576/89 noodzakelijk was, heeft het Tribunal de grande instance de Paris besloten de behandeling van de zaak te schorsen en het Hof de volgende vraag voor te leggen:

„Staat het gemeenschapsrecht, in het bijzonder artikel 5 van verordening (EEG) nr. 1576/89 van de Raad van 29 mei 1989, toe, dat in de verkoopbenaming van gedistilleerde dranken die uitsluitend bestaan uit whisky die is verdund met water zodat het alcoholvolumegehalte minder dan 40 % bedraagt, de generieke term ‚whisky' voorkomt?"

28 Voor het antwoord op die vraag zij om te beginnen vastgesteld, dat een drank als Gold River een gedistilleerde drank in de zin van artikel 1, lid 2, van verordening nr. 1576/89 is en derhalve binnen de werkingssfeer van die verordening valt.

29 Vervolgens zij opgemerkt, dat ingevolge artikel 5, lid 1, eerste alinea, van verordening nr. 1576/89 de benaming „whisky" uitsluitend mag worden gebruikt voor gedistilleerde dranken die voldoen aan de in de artikelen 1, lid 4, sub b, en 3, lid 1, van deze verordening gestelde voorwaarden.

30 Hieruit volgt, dat een drank als Gold River, die uitsluitend bestaat uit whisky die is verdund met water zodat het alcoholvolumegehalte minder dan 40 % bedraagt, geen „whisky" in de zin van verordening nr. 1576/89 is en niet onder die benaming kan worden verkocht, hetgeen overigens in het hoofdgeding niet wordt betwist.

31 Artikel 5, lid 1, tweede alinea, eerste en tweede volzin, van verordening nr. 1576/89 bepaalt, dat voor dranken die niet voldoen aan de in artikel 1, lid 4, gestelde voorwaarden, de daarin genoemde benamingen niet mogen worden gebruikt en dat deze dranken „gedistilleerde drank" of „gedistilleerd" moeten worden genoemd.

32 Volgens Cofepp moet artikel 5, lid 1, tweede alinea, tweede volzin, van verordening nr. 1576/89 aldus worden uitgelegd, dat in de verkoopbenaming van de aldaar bedoelde dranken de termen „gedistilleerde drank" of „gedistilleerd" moeten voorkomen, doch dat andere termen, zoals „whisky", daaraan kunnen worden toegevoegd, aangezien die bepaling geen regeling bevat voor de toevoeging van andere termen die de consument informeren omtrent de bestanddelen van het mengsel en inzonderheid omtrent het enige alcoholische bestanddeel.

33 Een dergelijke uitlegging kan niet worden aanvaard. Zoals de advocaat-generaal in de punten 17 en 18 van zijn conclusie heeft opgemerkt, schrijft artikel 5, lid 1, van verordening nr. 1576/89 niet alleen voor, dat een product als Gold River „gedistilleerde drank" of „gedistilleerd" moet worden genoemd, maar ook dat voor het product niet de in artikel 1, lid 4, van deze verordening bedoelde benamingen mogen worden gebruikt, hetgeen inhoudt dat de term „whisky" niet mag voorkomen in de verkoopbenaming van dit product.

34 Cofepp en de Franse regering hebben zich eveneens beroepen op artikel 6 van verordening nr. 1576/89, volgens hetwelk bijzondere bepalingen mogen worden vastgesteld ter regeling van de vermeldingen die aan de verkoopbenaming worden toegevoegd, ten betoge dat het gebruik van vermeldingen die aan de door artikel 5, lid 1, tweede alinea, tweede volzin, van verordening nr. 1576/89 voorgeschreven verkoopbenaming „gedistilleerde drank" of „gedistilleerd" worden toegevoegd, vrijstaat zolang krachtens artikel 6 geen bepalingen zijn vastgesteld die het gebruik van die vermeldingen uitdrukkelijk uitsluiten.

35 In dit verband zij opgemerkt, zoals de advocaat-generaal in de punten 23 tot en met 25 van zijn conclusie heeft gedaan, dat aan de toevoeging van vermeldingen aan de verkoopbenaming grenzen zijn gesteld.

36 In de eerste plaats is voor die toevoeging vereist, dat de Commissie toestemming verleent krachtens de haar bij artikel 6, lid 1, van verordening nr. 1576/89 toegekende afwijkingsbevoegdheid.

37 Uit het arrest van 7 juli 1993, Spanje/Commissie (C-217/91, Jurispr. blz. I-3923, punt 20), blijkt immers, dat het in artikel 5, lid 1, van verordening nr. 1576/89 neergelegde verbod om een in artikel 1, lid 4, van de verordening bedoelde benaming te gebruiken ter aanduiding van andere gedistilleerde dranken dan die welke aldaar zijn omschreven, ten volle geldt onverminderd de door de Raad aan de Commissie toegekende mogelijkheid om in het kader van de bevoegdheden die haar ingevolge artikel 6, lid 1, toekomen, uitdrukkelijk af te wijken van artikel 5.

38 In de tweede plaats volgt uit de tekst zelf van artikel 6 van verordening nr. 1576/89, dat de door lid 1 aan de Commissie toegekende afwijkingsbevoegdheid overeenkomstig lid 3 wordt beperkt door de noodzaak te voorkomen, dat verkoopbenamingen die aanvullende vermeldingen bevatten, „tot verwarring leiden, (...) rekening houdend met producten die op het ogenblik van de inwerkingtreding van de onderhavige verordening bestaan".

39 Het gebruik van een aanvullende vermelding als „whisky" in de verkoopbenaming wordt door artikel 5 van verordening nr. 1576/89 dus uitgesloten, onverminderd op artikel 6 van de verordening gebaseerde afwijkingen, die in casu ontbreken.

40 Cofepp stelde voorts, dat artikel 5 van verordening nr. 1576/89 niet aldus mocht worden uitgelegd, dat het het gebruik verbood van een in artikel 1, lid 4, van de verordening bedoelde generieke term in de verkoopbenaming van een drank die niet voldeed aan de voor het betrokken product vastgestelde specificaties, omdat het enige uitdrukkelijke verbod ter zake is neergelegd in een afzonderlijke bepaling van de verordening. Zo bepaalt artikel 9 van verordening nr. 1576/89 uitdrukkelijk, dat in de aanbiedingsvorm van een gedistilleerde drank die bestaat uit het betrokken product en ethylalcohol uit landbouwproducten, geen gereserveerde generieke term als „whisky" mag voorkomen. Een dergelijke bepaling zou niet kunnen worden gerechtvaardigd wanneer artikel 5 reeds een soortgelijk verbod bevat.

41 Deze uitlegging kan niet worden aanvaard. Artikel 5 regelt immers de verkoopbenaming, terwijl artikel 9 voor de aanbiedingsvorm van het product in zijn geheel een algemeen verbod bevat om de gereserveerde term, onder welke vorm dan ook, te gebruiken.

42 Cofepp betoogde vervolgens met een beroep op de gewijzigde verordening nr. 1014/90, die een uitvoeringsverordening van verordening nr. 1576/89 is, dat aangezien het bij verordening nr. 1781/91 ingevoegde artikel 7 ter van verordening nr. 1014/90 bepaalt, dat een generieke benaming voor de vorming van een samengestelde term in de aanbiedingsvorm van een gedistilleerde drank mag worden gebruikt wanneer de alcohol van de betrokken drank uitsluitend afkomstig is van de in die term genoemde drank, de verkoopbenaming van een product dat als enige alcohol whisky bevat, deze term moet kunnen bevatten. Aangezien voorts het bij verordening nr. 2675/94 ingevoegde artikel 7 quater voorschrijft, dat de verkoopbenaming zonder verdere kwalificatie wordt aangebracht in de etikettering van gedistilleerde dranken die met andere gedistilleerde dranken of met distillaten van landbouwproducten zijn vermengd, zou de toevoeging van kwalificaties in de verkoopbenaming in alle andere gevallen zijn toegestaan.

43 Zoals de advocaat-generaal in punt 43 van zijn conclusie heeft opgemerkt, vormt de term „spiritueux au whisky" geen samengestelde term in de zin van artikel 7 ter van verordening nr. 1014/90. Om te beginnen blijkt uit de tweede overweging van de considerans van verordening nr. 1781/91, dat deze bepaling voor likeuren geldt.

Vervolgens verstaat de gemeenschapswetgever onder „samengestelde term" de verbinding van de naam van twee verschillende dranken en niet die van gedistilleerd en whisky, daar whisky zelf een gedistilleerde drank is. Het bij verordening nr. 2675/94 ingevoegde artikel 7 quater van verordening nr. 1014/90 heeft betrekking op andere producten dan een mengsel van whisky en water en maakt, zoals uit de overwegingen van de considerans van verordening nr. 2675/94 blijkt, deel uit van een algemeen kader dat ertoe strekt, een eerlijke concurrentie tussen de beschermde traditionele gedistilleerde dranken en de andere dranken te garanderen en verwarring bij de consument te voorkomen. Het kan niet als grondslag dienen voor een uitlegging die artikel 5 van verordening nr. 1576/89 zijn werking zou ontnemen en tot een met deze doelstellingen strijdig resultaat zou leiden.

44 Ten slotte betoogde Cofepp met een beroep op richtlijn 79/112, en inzonderheid op artikel 5, lid 1, ervan, dat zij gerechtigd is de term „au whisky" in de verkoopbenaming van het product Gold River te gebruiken. Volgens artikel 5, lid 1, van de richtlijn is de verkoopbenaming van een levensmiddel de benaming vermeld in de toepasselijke dwingende bepalingen en bestaat zij bij ontbreken van dergelijke bepalingen in een omschrijving van het levensmiddel.

45 Aangezien artikel 5 van verordening nr. 1576/89 de verkoopbenaming van een drank als Gold River dwingend voorschrijft, mag deze drank niet met een omschrijving worden aangeduid.

46 Er zij evenwel gepreciseerd, dat artikel 7, lid 1, van richtlijn 79/112 bepaalt, dat indien de etikettering van een levensmiddel de aandacht vestigt op de aanwezigheid of het lage gehalte van één of meer ingrediënten die van wezenlijk belang zijn voor de eigenschappen van dit product, of indien zulks uit de benaming van dit levensmiddel kan worden geconcludeerd, de minimum- c. q. maximumhoeveelheid van deze ingrediënten in het levensmiddel in procenten dient te worden vermeld, en deze vermelding op de etikettering ofwel in de onmiddellijke nabijheid van de verkoopbenaming van het levensmiddel ofwel in de lijst van ingrediënten dient te staan.

47 Derhalve mag de term „whisky" ingevolge artikel 5, lid 1, van verordening nr. 1576/89 weliswaar op geen enkele manier in de verkoopbenaming van een product als Gold River voorkomen, doch kan hij op grond van artikel 7, lid 1, van richtlijn 79/112 op de etikettering van dit product worden vermeld, onder het algemene voorbehoud van artikel 2, lid 1, van richtlijn 79/112, dat de etikettering van een levensmiddel de consument niet mag kunnen misleiden ten aanzien van de kenmerken van het levensmiddel, en met name van de aard en de hoedanigheden ervan. Dienaangaande zij gepreciseerd, zoals de advocaat-generaal in punt 33 van zijn conclusie heeft gedaan, dat verordening nr. 1576/89 een bijzondere regeling is die dus voorrang heeft boven richtlijn 79/112. Derhalve mag de term „whisky" weliswaar zonder voorbehoud in de lijst van ingrediënten worden opgenomen, doch mag deze vermelding enkel in de onmiddellijke nabijheid van de verkoopbenaming staan wanneer zij daarvan duidelijk onderscheiden is en minder in het oog springt, omdat anders het verbod om de term „whisky" in de verkoopbenaming te gebruiken zijn werking zou verliezen.

48 Mitsdien moet worden geantwoord, dat artikel 5 van verordening nr. 1576/89 zich ertegen verzet, dat de generieke term „whisky" wordt aangebracht in de verkoopbenaming van een gedistilleerde drank die met water verdunde whisky bevat en waarvan het alcoholvolumegehalte minder dan 40 % bedraagt, of dat de term „whisky" wordt toegevoegd aan de voor een dergelijke drank gebruikte benaming „gedistilleerd" of „gedistilleerde drank".

Kosten

49 De kosten door de Franse, de Duitse, de Spaanse, de Ierse en de Italiaanse regering, de regering van het Verenigd Koninkrijk en de Commissie wegens indiening van hun opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Vijfde kamer),

uitspraak doende op de door het Tribunal de grande instance de Paris bij vonnis van 23 februari 1996 gestelde vraag, verklaart voor recht:

Artikel 5 van verordening (EEG) nr. 1576/89 van de Raad van 29 mei 1989 tot vaststelling van de algemene voorschriften betreffende de definitie, de aanduiding en de aanbiedingsvorm van gedistilleerde dranken, verzet zich ertegen, dat de generieke term „whisky" wordt aangebracht in de verkoopbenaming van een gedistilleerde drank die met water verdunde whisky bevat en waarvan het alcoholvolumegehalte minder dan 40 % bedraagt, of dat de term „whisky" wordt toegevoegd aan de voor een dergelijke drank gebruikte benaming „gedistilleerd" of „gedistilleerde drank".

Gulmann Wathelet Moitinho de Almeida

Jann Sevón

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 16 juli 1998.

De griffier

R. Grass

De president van de Vijfde kamer

C. Gulmann